

Třetí ročník Krausova pochodu

Ještě než odtikaly pomyslné hodiny života roku 2009, uskutečnil se v pořadí již třetí ročník Krausova pochodu. Tento pochod pořádá každoročně mezi vánočními svátky a Silvestrem Astronomická společnost Pardubice, aby uctila památku významného pardubického rodáka barona Artura Krause. Ten měl mimo astronomii na přelomu 19. a 20. století i jiné záliby, při nichž dokonce vlastnil mnoho primátů ve střední Evropě. Patřily k nim i lyže, se kterými sjížděl pláně nad Harrachovem.

Cílem Krausova pochodu je vydat se na celodenní túru po zasněženém hřebenu Krkonoš a využít vybraný termín s jasným počasím k pozorování nějakého mimořádného úkazu na obloze. V minulých letech se tak během Krausova pochodu pozorovaly komety 17P Holmes a 8P Tuttle, soumrak zabarvený rozptylem slunečního světla o prachové částice vyvržené erupcí sopky Kasatochi nebo planeta Venuše na denní obloze z nejvyššího vrcholu České republiky. Ani letošní, byť poněkud pochmurnější ročník se astronomickým úkazům nevyhnul.

S Petrem Komárkem, vedoucím pardubické hvězdárny, jsme vyrazili z Pardubic v úterý 29. prosince 2009 autem kolem půl deváté a už v Trunově nás zahalila hustá inverze. Věděli jsme, že k večeru se má navíc přihnát z jihozápadu teplá fronta, tudíž letošní ročník pochodu nebude zcela bez mraků. Jakmile jsme dojeli do Pece, bylo o první potíž postaráno, neboť najít slibné místo k parkování, odkud vám auto neodtáhnou bez toho, že byste neplatili předdražené parkovné, bylo skutečně umění. Kdesi jsem zaparkoval, ale i tak jsem měl dost velký strach, načež v půli pěší cesty od auta směrem k centru Pece z Petra bez výrazného šoku vypadlo, že jsem stejně zaparkoval v Úpě. Já, neznalý těchto protáhlých horských městeček, byl rázem překvapen, neboť ještě živě v paměti mi drží vzpomínka doslova vražednou cestou na Sněžku v červnu roku 2006, kdy jsme si nohy uhnali už nekonečnou cestou ze Svobody nad Úpou směrem do Pece, neboť nám v Trutnově ujel správný autobus...

Cesta do Pece nebyla ve svém závěru vůbec tak zoufalá a navíc místní krásné počasí při vzpomínce na průjezd zamlženým Trunovem slibovalo výborné panoramatické pohledy s bílými inverzními peřinami z těch míst, kam míříme. Vzhledem k předpovědi počasí nebyla jiná možnost, než klesnout na svých cenách a do výše

nejvyšší, tedy na Sněžku, se nechat vyvést lenošskou lanovkou. Bláhově jsme ale doufali, že to napadlo nás jedině... Na stanici lanovky čekalo kolem 80 lidí...

Při tom hodinovém čekání, kdy jsme byli doslova zahaleni nechutnými kokony cigaretového kouře od nějakých mladíků, jejichž zlozvyk nejspíše přímo vyzýval k dobytí nejvyššího vrcholu Česka tímto způsobem, Petr zbystřil zrak na výlohu místního bufetu. Spatřil dětské boby, tzv. „podprdelníky“, které při správné váze poskytují nebývalý sjezdový zážitek. Ihned vyběhl z fronty a po dvou kusech je zakoupil a schoval do batohu. „*To se bude hodit...*“, řekl vedoucí hvězdárny v Pardubicích. A já už jsem nepochyboval, že skutečně bude.

Dál už se naše líná pasáž pochodu odehrávala na pojízdném laně asi 3 metry vysoko nad zemí, odkud se nám pod kůži kromě zimy zarývaly i první dojmy z krásných panoramatických výhledů. Neustálým „Ahóóó“ jsem zjišťoval, jaké národnosti nás mívají v sedačkách na cestě dolů a z olovených respondentů se ozval vždy přibližně jeden z deseti. Mezinárodní to vrchol ta naše Sněžka. Poznámka Petra se pak týkala především kabin, které nás vezly postupně vzhůru. *Do Růžohorek to byly klasické bavaráky se stříškou, z Růžohorek potom kabriolety s odkrytým výhledem vzhůru.*

Dobytý vrchol byl pak ve znamení extrémně silného větru a pohledu na bláhově zrekonstruovaný polský hotýlek. Silné vichřice jej totiž na podzim minulého roku mimořádně zneřádily. Takže jsme pořídili pár snímků a s pohledem na pomalu se blížící teplou frontu od jihozápadu zahájili pochod. Hned první fáze pochodu byla náročná – paradoxně při sestupu. Namrzlá náročnější cesta k vrcholu Sněžky měla i přes své nectné vlastnosti dva proudy lidí (ti co šli nahoru a ti druzí), ovšem jen jeden proud řetězů.

Sami si můžete domyslet, jak krutý je boj o svůj úsek řetězu pro přežití sestupu...

Teprve pod vrcholem Sněžky začal být pochod pochodem a konečně i astronomickým. Blížící se fronta totiž přinesla nejdříve slabá vrásčitá cirrovitá oblaka, která každou chvíli nabízela rostodivné halové jevy. Nešlo totiž o jednolitou vrstvu cirrů,

tudíž oblaka při svých tvarech lámala svými ledovými krystalky sluneční světlo do krásných patvarů.

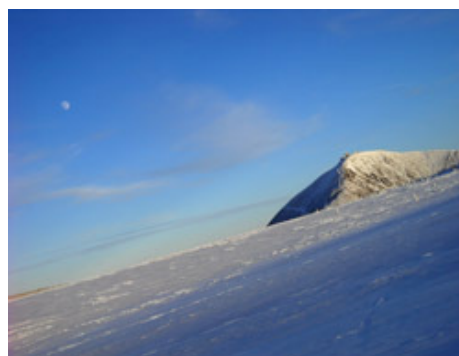

Trochu dobrodružství nás čekalo hned po úvodu, kdy jsme na bílé pláni omylem odbočili na polskou cestu a místo k Luční boudě nás vztyčené klacky vedly kamsi dolů z hřebenu. Dnešní doba ale vyžaduje i správnou technickou výbavu, takže Petr okamžitě při první nejistotě vytáhl svou GPS navigaci, která – kdyby měla zapnutého komentátora – by okamžitě začala řvát „Ostře vlevo!“ Tímto malým omylem se nám ovšem naskytly hned dva pohledy. Prvním byla náhražka cesty za severní (jižní) pól. Byli jsme totiž nuceni jít přímo proti větru, který za polárně vzhlízejícího počasí a proudících vzdušných řekách prašného sněhu vyvolával dojem, že za sebou táháme stany a zásoby jídla na 14 dnů a naše psí spřežení už jsme snědli za účelem přežít. Tak silný dojem takhle „polární“ krajina vyvolala.

Druhý pohled byl zcela opačného rázu – pohled na davy lidí, lyžařů, maminek se zimně vytuněnými kočárky, kteří se snažili dobýt vrchol Luční hory s vyhlídkou u symbolické kapličky. A tam jsme také měli namířeno. Po přechodu pláň „severního pólu“ a minutí Luční boudy jsme se vydali hned v jejich šlépějích. A tady se taky naskytl pohled na asi nejkrásnější halový jev dne – osamělá řasovitá oblačnost se nacházela přesně v té správné úhlové vzdálenosti od Slunce, aby mohla rozložit sluneční světlo na barevné spektrum. Malí mravenci – tedy lidé ženoucí se na vrchol Luční hory – mi v tu chvíli přišli jako poutníci pod zázračným zjevením.

Astronomické krásy ovšem nezůstaly u atmosférických jevů. Zatímco západní obzor už zcela ovládla neprůhledná oblačnost přicházející teplé fronty (a odsoudila tak pochod k nezakončení pozorování slunečního západu), ten východní byl zcela čistý. A v blankytné modři nebe se u obzoru tyčila nedaleká Sněžka a naopak velmi daleký Měsíc. Oba objekty pak Slunce bojovně vzhlízející v poslední skulince mezi mraky

osvětlovalo ze stejného úhlu. Kdyby tohle Galileo viděl před 400 lety, asi by ani nepotřeboval fáze Venuše k tomu, aby Slunce posadil doprostřed světa (dneska tedy jen doprostřed Sluneční soustavy). Úchvatný to pohled.

Náš pochod mířil od kapličky na Luční hoře dále a Slunce se při jejím dobytí definitivně schovalo za mraky. Odsud jsme ještě stihli spatřit smutně střežící pevnost z druhé světové války obalenou mrazivým sněhem. Ale dost pesimismu – před námi vidina večere na chatě na Rozcestí *(která z tohoto vrcholu byla už slibně blízko)*.

Petr věděl, kdy se „podprdelníky“ budou hodit, protože znáte-li terén z Luční hory k Výrovce, víte, že jde o silně strmou cestu dolů. No, ukázalo se, že naše váha už se nedá řídit ke správné váhové kategorii uživatelů těchto sjezdových nástrojů, takže po pár metrech zkoušky jízdy jsme se museli stejně spolehnout na své dvě zadní. Ale nebojte se – červené pekáče nakonec přeci jen ještě budou mít svojí roli.

Rozcestí, čaj, čivabčiči, kinder čokoláda. Neumíte si představit, jaká je to úleva naražit na zdroj jídla po tak náročném (byť relativně krátkém) pochodu, a to ještě v místech, kde najdete poměrně lidské ceny včetně vysokohorské příirážky a to jídlo za to stojí. Celou hodinu jsme si dávali do nosu, odháněli i hladili místního žebrajícího labradora a přemýšleli, že nám to nakonec všechno vyšlo, i když je škoda, že se ostatní členové Astronomické společnosti Pardubice nebo Hradec Králové nepřipojili. No, snad příště. Nyní vzhůru dolů...

Ano, už ob odstavec nachází ty pekáče svou zmíněnou roli. Protože oblaka přikryla celou hvězdnou oblohu, rozhodli jsme se nedobýt Liščí horu, ale vydat se zpět k Výrovce a odtamtud dolů do Pece. A tam už – jak asi tušíte – leží přeci jen strmější úseky přímo vyzývající k tomu vybalit červené pekáče. Všimněte si té stylovosti – do Pece na pekáčích. A jak to funguje? Až na pár úseků za slabého měsíčního svitu to drandí grandiózně. Díky těmto plastovým vynálezům jsme pak i za přítomnosti vykulených nočních běžkařů Pec spatřili jen asi deset minut po opuštění Výrovky.

Z Pece zbývalo dojít do sousední Úpy. Při zpětném ohlédnutí na počátek naší cesty jsem tak začínal mít před očima kruté scénáře od botičky na kole auta až po jeho nepřítomnost. Naštěstí se nakonec přeci jen auta nikdo nedotkl a náš pochod zakončila ještě jedna krásná událost – obrovské kruhové halo kolem Měsíce, které sice nedosahovalo takových kvalit, jako dva dny předtím, ale i tak bylo výrazné i za silného úpského osvětlení.